

POLITECHNIKA WARSZAWSKA

Wydział Zarządzania

mgr inż. Danuta Rojek

STRESZCZENIE ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

Strategiczne czynniki innowacyjności przedsiębiorstw

Promotor

dr hab. inż. Ryszard Żuber, profesor PW

Warszawa 2015

W pracy doktorskiej sformułowano nowy problem badawczy, podejmując problematykę czynników wzrostu innowacyjności przedsiębiorstw, traktowanej jako źródło długotrwałej przewagi konkurencyjnej firmy w gospodarce rynkowej.

Proces badawczy został ukierunkowany na poszukiwanie **strategicznych czynników innowacyjności przedsiębiorstw**, to znaczy najistotniejszych czynników wewnętrznych, wpływających dodatnio na innowacyjność firm, które nie mogą być stworzone lub odtworzone w krótkim okresie. Za główny cel rozprawy przyjęto opracowanie modelu strategicznych czynników innowacyjności przedsiębiorstwa. Osiągnięcie celu głównego i założonych celów szczegółowych stało się możliwe dzięki przeprowadzeniu studiów literaturowych oraz własnych badań empirycznych: jakościowych i ilościowych. Na potrzeby realizowanych założeń badawczych opracowano model konceptualny, będący podstawą modelu badawczego. Model ten przedstawia zależności między potencjalnymi czynnikami strategicznymi a innowacyjnością przedsiębiorstw, przy uwzględnieniu istnienia zmiennych o znaczeniu regulującym założone relacje przyczynowo-skutkowe. W kontekście określonego problemu badawczego oraz przyjętych celów, postawiono następujące hipotezy badawcze:

- H1.** Możliwe jest określenie relacji przyczynowo-skutkowych i siły związku między strategicznymi czynnikami a innowacyjnością przedsiębiorstw, przy wykorzystaniu modelowania równań strukturalnych (SEM – *Structural Equation Modeling*).
- H2.** W zbiorze czynników wewnętrznych w przedsiębiorstwie można zidentyfikować strategiczne czynniki innowacyjności przedsiębiorstwa.
- H3.** Powiązania formalne i nieformalne w ramach sektora i poza nim mają znaczenie regulujące siłę wpływu strategicznych czynników na innowacyjność przedsiębiorstwa.

W pracy doktorskiej zdefiniowano cztery obszary innowacyjności i dla każdego z nich sformułowano zbiór obserwowalnych zmiennych, które mogą pełnić rolę potencjalnych strategicznych czynników innowacyjności przedsiębiorstw. Przy wykorzystaniu autorskiego kwestionariusza wywiadu, przeprowadzono w II kwartale 2014 r. własne ilościowe badania empiryczne na próbie 550 innowacyjnych małych i średnich przedsiębiorstw przetwórstwa przemysłowego. Metodą wywiadu internetowego uzyskano 180 prawidłowo wypełnionych ankiet, osiągając wskaźnik *response rate* na poziomie 33%. Zastosowanie confirmacyjnej analizy czynnikowej z podejściem eksploracyjnym pozwoliło na pogrupowanie zmiennych i wyznaczenie potencjalnych strategicznych czynników innowacyjności przedsiębiorstw. W następnym kroku, zbudowano cztery modele równań strukturalnych opisujących wpływ wyznaczonych potencjalnych czynników strategicznych na innowacyjność przedsiębiorstw,

w poszczególnych obszarach innowacyjności. Analiza zależności przyczynowych w ramach powstałych modeli pozwoliła na wyłonienie strategicznych czynników innowacyjności przedsiębiorstw, stanowiących czynniki najistotniejsze spośród potencjalnych czynników strategicznych.

Za strategiczne czynniki innowacyjności przedsiębiorstw, w świetle wyników badań empirycznych, zostały uznane: (1) kompetencje zarządcze kierownictwa w zakresie realizacji strategii innowacji, zarządzania zasobami ludzkimi oraz tworzenia relacji opartych na zaufaniu, (2) otwartość na innowacje, (3) aktywna współpraca zewnętrzna firmy, (4) aktywność technologiczna firmy, (5) umiejętne wykorzystanie zasobów kapitału intelektualnego. Badaniami objęto również zmienne o znaczeniu regulującym zależności pomiędzy strategicznymi czynnikami a innowacyjnością przedsiębiorstw – formalne i nieformalne powiązania w ramach sektora i poza nim.

Przeprowadzone badania i analizy statystyczne pozwoliły na weryfikację hipotez i pokazały, że przyjęta w pracy metoda badawcza stanowi użyteczne narzędzie w badaniach innowacyjności przedsiębiorstw. *Novum* rozprawy stanowi sformułowany, w wyniku własnych badań empirycznych, autorski model strategicznych czynników innowacyjności przedsiębiorstwa, uwzględniający także zmienne o znaczeniu regulującym omawiane zależności. Opracowanie tego modelu stanowi realizację głównego celu pracy.

Rozprawa, mająca charakter teoretyczno-empiryczny, składa się z sześciu rozdziałów, podzielonych umownie na dwie części. Część pierwsza, teoretyczna, obejmująca cztery kolejne rozdziały, powstała w wyniku szerokich studiów literaturowych, na podstawie których opracowano model konceptualny i stworzono teoretyczne fundamenty narzędzia badawczego – autorskiego kwestionariusza ankiety. Druga część, zawarta w rozdziałach piątym i szóstym, poświęcona jest prezentacji koncepcji badawczej i wyników własnych badań empirycznych. W końcowej części rozdziału szóstego przedstawiono autorski model strategicznych czynników innowacyjności przedsiębiorstwa. W podsumowaniu rozprawy dokonano syntezy rezultatów własnych badań empirycznych, przedstawiono rekomendacje dla teorii i praktyki zarządzania oraz praktyki gospodarczej. Wskazano także kierunki dalszych badań naukowych, które mogą być inspirowane pracą doktorską.

Słowa kluczowe: Innowacje, innowacyjność przedsiębiorstw, strategiczne czynniki innowacyjności przedsiębiorstw, analiza czynnikowa, modelowanie równań strukturalnych.